

การพยาบาลสุขภาพจิต และจิตเวช 1

ฉบับฝึกหัด
พร้อมคำเฉลย

.804231

4ก

6

1

วาทินี สุขมาก

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 1

วาทินี สุขมาก

เลขทะเบียน **M** 0139269

วันลงทะเบียน **12 S.A. 2556**

เลขเรียกหนังสือ

5088

676.809231

74597

315 6

1171

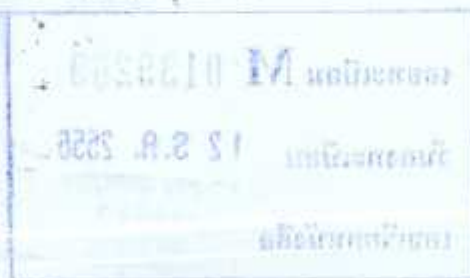
การแปลบาลสูกภาพจิตและจิตเวช 1
วาทินี ลุยเมท

พิมพ์ครั้งแรก : พฤษภาคม 2556

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ราคา 219 บาท

ISBN 978-974-19-5873-3

ปัญหาทางจิต พฤติกรรมและสังคม เป็นปัญหาาระดับโลกที่เพิ่มขึ้นจากการศึกษาพบว่า 4 ใน 10 ของสาเหตุที่ทำให้บุคคลไร้ความสามารถ คือ ความเจ็บป่วยทางจิต ในประเทศไทย พบว่า ความเจ็บป่วยทางจิตเป็นสาเหตุอันดับสองที่ทำให้บุคคลไร้ความสามารถและเป็นปัญหาสังคม *

หนังสือทฤษฎาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 1 เล่มนี้จัดทำขึ้น สำหรับนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลผู้สนใจที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎาบาลผู้รับบริการที่มีปัญหาทางจิตเวช โดยมีเป้าหมายให้ผู้อ่านใช้เป็นสื่อในการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะทั้งด้านการสื่อสาร การคิด และทวนแก้ปัญหาตามกระบวนการพยาบาลสำหรับผู้รับบริการที่มีปัญหาทางจิต ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ ผู้จัดทำได้ศึกษาปัญหาต่างๆ ที่มักพบจากการนิเทศน์ศึกษาบนหอผู้ป่วยจิตเวช แล้วนำความรู้ที่ได้มาออกแบบหนวยการเรียนรู แต่จะหนวยการเรียนรูี้ประกอบด้วย เนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของทฤษฎาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช แนวคิดที่ใช้อธิบายโรคและโรคที่สำคัญและพบบ่อยในหอผู้ป่วย กวดวิชา รวมถึงกระบวนการพยาบาลที่ให้กับผู้รับบริการ แบบฝึกหัดทำแบบทดสอบ และท้ายเล่มยังมีบรรณานุกรม ซึ่งองค์ประกอบอื่นๆ ในหนังสือเรียนจุดนี้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยืนยันจะช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้ จะช่วยให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชและสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรูตามเจตนาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 แนวคิดพื้นฐานด้านสุขภาพจิตและจิตเวช	6
บทที่ 2 การจำแนกความผิดปกติทางจิต	38
บทที่ 3 กรอบแนวคิดพื้นฐานทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	66
บทที่ 4 การวางแผนการพยาบาลผู้รับบริการกลุ่มอาการวิตกกังวล ผิดปกติ	110
บทที่ 5 การวางแผนการพยาบาลผู้รับบริการที่มีอารมณ์แปรปรวน	142
บทที่ 6 การวางแผนการพยาบาลผู้รับบริการโรคจิตเภท	178
เกี่ยวกับผู้เขียน	215

แนวคิดพื้นฐานด้านสุขภาพจิตและจิตเวช

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายแนวคิดด้านสุขภาพได้
- วิเคราะห์และวิเคราะห์ต้นแนวคิดด้านสุขภาพจิตได้
- จำแนกแนวคิดด้านจิตเวชได้
- วิเคราะห์ต้นแนวคิดการพยาบาลจิตเวชได้
- จำแนกแนวคิดที่ไม่ถูกต้องด้านจิตเวชได้

แนวคิดด้านสุขภาพ

สุขภาพหรือสุขภาพ (health) เป็นคำที่ใช้กันบ่อย คำว่าสุขภาพ ได้ถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มจุด ตื่นโรติด้านต่างๆ เช่น การโฆษณาสินค้าโดยเฉพาะด้านอาหาร ยาและเครื่องสำอาง นอกจากนี้คำว่าสุขภาพยังนำมาใช้ในการสนทนาและเป็นคำขอร้องในชีวิตประจำวันทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและรัฐบาล

สุขภาพไม่สามารถให้ความจำกัคความที่ถูกต้องชัดเจนได้ จนกระทั่งองค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายไว้เป็นมาตรฐาน ว่าหมายถึง ความสุขสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยไม่ได้มีความหมายเฉพาะ "การไม่ป่วย" แต่หมายถึงการ "มีสุข" เมื่อวิเคราะห์ที่ความหมายเช่นนี้ ก็จะทำให้เข้าใจได้ว่าบางคนอาจป่วยแต่ "มีสุข" ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ในความหมายนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน องค์ประกอบแรกจะบ่งว่าสุขภาพ เป็นสภาพ

ของความสุขสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม องค์ประกอบที่สอง ระบุว่าสุขภาพไม่เพียงแต่การไม่ป่วยหรือ ไม่มีโรค เห็นได้ว่าในองค์ประกอบแรก เป็นความหมายที่ชัดเจนว่าสุขภาพมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ร่างกาย จิตใจ และสังคม ในองค์ประกอบที่สองเป็นการยืนยันส่วนแรกว่า การไม่มีโรคหรือไม่ป่วยไม่ได้หมายความว่ามีความสุขเกิดขึ้น หรือสุขภาพไม่สามารถตัดสินได้เพียงการสังเกต การประเมินด้านร่างกายหรือสรีระของบุคคลเท่านั้น

แนวคิดด้านสุขภาพจิต

สุขภาพจิต (mental health) เป็นคำที่โง่งายในการให้คำจำกัดความ เนื่องจากมีปัจจัยเชื่อมโยงกันมากมาย อย่างไรก็ตามมีการให้ความหมายของคำว่า สุขภาพจิตว่า หมายถึง การปรับตัวของบุคคลต่อตนเองและต่อสังคม ทำให้บุคคลสามารถเผชิญกับความเป็นจริงและทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความพึงพอใจสูงสุดในวิถีทางที่สังคมยอมรับได้

สุขภาพจิตยัง หมายถึง อารมณ์และความรู้สึกที่รื่นรมย์ ยินดี และเป็นสุข ไม่เคร่งเครียดกังวล ไม่เจ็บใจเสียใจ ไม่โกรธเคืองคลังแค้นจนเกินไป มีสติสัมปชัญญะและความคิดอ่านตามควรแก่อายุ แก้อึดถาวร และสภาพแวดล้อม

สุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจของบุคคล ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวในชีวิตประจำวัน ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม และสถานการณ์ที่กำลังเผชิญ ย่อมแสดงถึงการมีภาวะสุขภาพจิตที่ดีของบุคคลคนนั้น สุขภาพจิตที่ดีก็จะอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์ ดังคำกล่าวที่ว่า "a sound mind is in a sound body"

องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะปรับตัวให้มีความสุข อยู่กับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี มีสัมพันธภาพอันดีงามกับบุคคลอื่น และดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสมดุลอย่างสุขสบาย รวมทั้งสนองตอบต่อความต้องการของตนเองในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจและมีได้หมายความเฉพาะเพียงแต่ปราศจากอาการของโรคประสาท และโรคจิตเท่านั้น

ลักษณะผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีและไม่ดี

1. ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี จะสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ให้อย่างดีทั้งในสถานการณ์ปกติและไม่ปกติ และสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้

เกณฑ์ในการพิจารณาผู้ที่มีสุขภาพจิตดีมีดังต่อไปนี้

ก. ความรู้สึกต่อยตัวเอง

1. ไม่เกิดการวิตกกังวลๆ ครอบงำตนเองมากนัก เช่น โกรธ แล้ว ก็กังวล เป็นต้น
2. สามารถควบคุมความวิตกกังวลได้
3. เข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง เช่น ยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง
4. หับถือตนเอง ไม่ยอมให้ผู้อื่นมีอิทธิพลเหนือตนเอง
5. สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้โดยรู้สาเหตุแห่งปัญหา

ข. ความรู้สึกต่อผู้อื่น

1. ให้ความรักแก่คนอื่น และยอมรับพิจารณาความสนใจของคนอื่น
2. คบหาสมาคมกับคนอื่น ๆ ได้
3. ไว้วางใจคนอื่น ๆ ไม่หวาดระแวง
4. ยอมรับเห็นถึงความแตกต่างหลายๆ อย่างที่คนอื่นมี
5. ไม่ผลักดันให้ผู้อื่นตามใจตนเอง และไม่ตามใจผู้อื่นตามใจชอบ